

ПОТЮК С. В.

*здобувачка третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти,
Дрогобицький державний педагогічний університет
імені Івана Франка,
м. Дрогобич*

**ВИКОРИСТАННЯ КАЗОК В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО ЯК ЗАСОБУ
ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ**

У сучасних умовах суспільства відбуваються динамічні процеси, що висувають нові вимоги до особистості молодшого школяра та безпосередньо впливають на фізичний, духовний і соціальний стан індивіда, тому важливо розвинути в них інтерес до набуття знань про власне здоров'я, ініціювати розуміння цінності збереження і зміцнення здоров'я.

Для вирішення проблемної ситуації переглянемо надбання українського педагога, вчителя, директора школи, публіциста та філософа Василя Олександровича Сухомлинського, що є безцінним скарбом у сучасній педагогічній системі. Педагогічна спадщина багатогранна, яка ґрунтується на поєднанні розумового, фізичного, трудового, естетичного та морального виховання. Творчий доробок налічує понад 1500 творів: казки, есе, притчі, новели, етюди, бувальщини, оповідання. В працях педагога відбувається переосмислення здоров'язбережувального середовища та впровадження здоров'язбережувальних технологій у навчально-пізнавальну діяльність.

В одній із праць «Серце віддаю дітям» вчений-практик писав: «Я не боюся ще раз і ще раз повторити: турбота про здоров'я – найважливіша праця вихователя. Від життєрадісності, бадьорості дітей залежить їхнє духовне життя, світогляд, розумовий розвиток, міцність знань, віра в свої сили» [1, с.103].

Казка для молодшого школяра – один із способів передачі прихованої інформації, встановлення причинно-наслідкових зв'язків та морально-етичного аналізу.

У початковій школі широко використовуються збірки казок Василя Олександровича, а саме: «Вічна тополя», «Казки школи під голубим небом», «Чиста криниця». Здійснюючи аналіз казок Василя Олександровича спостерігаємо особливість обсягу не більше, ніж 150 слів та майстерність творення, яке характеризується узгодженістю, простотою та досконалістю. З точки зору ролі казки у формуванні здоров'язбережувальної компетентності відбувається фокусується увага на морально-духовний, особисто-творчий розвиток та отриманні позитивного настрою для всіх учасників. У другому класі учні вивчають творчість видатного педагога. Наприклад, в підручнику «Українська мова та читання» О. Я. Савченко відбувається ознайомлення із казкою «Як Наталка в Лисиці хитринку купила», в якій розповідається про

хитрощі, які не люблять совісті, оповіданням «Глуха дівчинка» та творами «Нехай будуть і Соловей, і Жук», «Хлопчик і Дзвіночок Конвалії».

Для ефективності впливу роботи над казкою вчителю потрібно дотримуватись етапів:

1. Підготовчий етап – вибір казки відповідно до потреб, попередніх знань та досвіду молодшого школяра. Створюється особлива казкова атмосфера уваги та довіри до внутрішнього світу.

2. Ознайомлення зі змістом казки: вступна бесіда чи передбачення відповідно до заголовка, первинне сприймання змісту казки, читає педагог та одночасно слідує за поведінкою кожного учня.

3. Поглиблений смисловий та структурний аналіз казки із застосуванням арт-терапії, сендплею.

4. Введення морального правила: рефлексивний аналіз змісту прочитаного, з якої учні фронтально складають гуманне правило, в якому виражають свої думки та судження, які обов'язково враховуються.

Аналіз казки доцільно проводити, так що учні початкових класів робили відповідні оцінки та судження дій та вчинків героїв на підсвідомому рівні, слід зосередити діяльність над розвитком уваги до переживань та настроїв, опираючись на досвід школярів, розвитком зв'язного мовлення.

У Новій українській школі передбачені форми роботи над казкою: розповідь, аналіз, медитація, інсценування, драматизація, створення казки, лялькотерапія, сендплей, музикотерапія тощо.

Таким чином, опираючись на думки Сухомлинського, щодо впливу казок ми можемо стверджувати, що казка – це засіб духовного та емоційно-естетичного розвитку, викликає зацікавлення до навколишнього світу, мистецтва, краси людини, її вчинків, праці, поваги до самого себе, які учень пізнає розумом та серцем.

З метою формування здоров'язберезувальної компетентності доцільно застосовувати казки В.О. Сухомлинського в навчально-пізнавальній діяльності початкової школи, тому що за допомогою них можливо сфокусувати увагу молодших школярів на особисто-творчий та морально-духовний розвиток.

Список використаних джерел

1. Сухомлинський В. О. Серце віддаю дітям. *Вибр. твори:* у 5 т. Київ : Рад. Школа, 1976–1977. Т. 3. С. 9–279.